

جنگ حماس و اسرائیل: پایان مرحله آغازین یا آغاز مرحله پایانی

به قلم [عساف اوربون \(/fa/experts/saf-awrywn/\)](#)، [حنین غدار \(/fa/experts/hnyn-ghdar-0/\)](#)، [ماتیو لویت \(/fa/experts/matyw-lwyt-0/\)](#)، [رابرت ستلوف \(/fa/experts/rabrt-0/stlwf-0\)](#)

۱ ژانویه ۲۰۲۴

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/hamas-israel-war-end-beginning-or-beginning-end

العربية (/ar/policy-analysis/alhrb-byn-hmas-wasrayyl-hl-hy-nhayt-abdayt-am-bdayt-alnhayt/)

درباره نویسنده

[عساف اوربون \(/fa/experts/saf-awrywn/\)](#)

عساف اوربون سررتیب بازنشسته اسرائیلی و طراح استراتژی مسایل دفاعی است. وی هموند مهمان در امور نظامی در انستیتو واشنگتن است.

[حنین غدار \(/fa/experts/hnyn-ghdar-0/\)](#)

حنین غدار هموند فریدمن در برنامه گدول در انستیتو واشنگتن است که بر سیاست کشورهای عربی متمرکز است. در این برنامه، مطالعات او در حوزه سیاست‌های شیعیان در سرزمین شام است.

[ماتیو لویت \(/fa/experts/matyw-lwyt-0/\)](#)

[رابرت ستلوف \(/fa/experts/rabrt-stlwf-0/\)](#)

رابرت ستلوف مدیر اجرایی انستیتو واشنگتن است. ستلوف کارشناس سیاست عربی و اسلامی است و در زمینه روند صلح اعراب و اسرائیل، چالش اسلام سیاسی و ضرورت اصلاح دیپلماسی عمومی ایالات متحده در خاورمیانه مطالب زیادی منتشر کرده است.

شمالی) تخلیه شده‌اند به طور ایمن به خانه‌های خود برگردند بدون اینکه با ریسک حمله یا ربوده شدن از سوی نیروهای ویژه حزب‌الله موسوم به «رضوان» یا هدف گرفته شدن به وسیله موشک‌های ضدتانک هدایت‌شونده «کورت» روبرو باشند. در بلندمدت طی یک تا پنج سال آینده مسئولان بیم آن دارند که ممکن است عملیاتی برای از بین بردن تهدید موشک‌های دقیق‌زن حزب‌الله نیاز باشد موشک‌هایی که می‌توانند به اهدافی در سراسر اسرائیل حمله کنند.

برای حماس تصمیم به حمله گویا بر اساس چندین خطای محاسباتی پرهزینه بوده است. اول گروه انتظار چنین مشارکت و حمایت سطح بالایی از سوی آمریکا از جمله اعزام دو ناوگروه به منطقه را نداشت. برعکس انتظار داشت واشنگتن واکنش اسرائیل را مهار کند. دوم حماس به اشتباه فرض کرد ایران و نیروهای نیابتی‌اش مداخله نظامی خواهند کرد و اسرائیل را از تهاجم زمینی باز خواهند داشت. سوم گروه امیدوار بود فلسطینیان در کرانه باختری و اسرائیلی‌های عرب قیام کنند که چنین چیزی عمده‌تاً <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/why-west-bank-front-has-not-opened-so-far> رخ (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/why-west-bank-front-has-not-opened-so-far>) **(far)** نداد. این محاسبات اشتباه موجب بروز اختلاف بین رهبران حماس شده که حالا به گام‌های بعدی فکر می‌کنند.

در اسرائیل برداشته‌های جاری از جنگ تفاوت فاحشی با نگاه‌های بین‌المللی دارد. عمدتاً به این دلیل که مردم کشور هنوز در حال دست و پنجه نرم کردن با ضربه روحی ۷ اکتبر در سطح ملی هستند. از نگاه آن‌ها این جنگ به اسرائیل تحمیل شد. آن هم با حمله‌ای وحشیانه که مفهوم بازدارندگی این کشور را از بین برد و انتخاب دیگری برایش نگذاشت. جز آنکه پروژه حکمرانی حماس در غزه را برچیند. اسرائیلی‌ها از رنج فلسطینی‌های غیرنظامی ناراحت هستند اما از این هم سرخورده شده‌اند که جامعه بین‌المللی به شدت از آن‌ها انتقاد کرده و برای‌شان (در مقابله نظامی) محدوده زمانی قائل است. ارتش اسرائیل گام‌هایی را برای به حداقل رساندن تلفات غیرنظامی برداشته و این گام‌ها به‌ناچار باعث کاهش سرعت عملیات‌های نظامی آن شده است.

در نهایت اسرائیلی‌ها بیشتر بر آزادسازی گروگان‌ها و شکست دادن حماس تمرکز دارند تا به دست آوردن قلوب و اذهان عمومی در خارج و ارتش مصمم است تا حس امنیت را در میان مردم احیا کند و شهروندان تخلیه‌شده را به خانه‌های‌شان برگرداند. با این حال چون بسیاری از مسئولان کاملاً مصروف عملیات‌های روزانه جنگ هستند رهبری سیاسی هنوز تصمیم نگرفته بعد از حماس در غزه چه خواهد شد. به این معنا شکاف ارتباطی روشنی با رهبری نظامی وجود دارد چون سیاست مانع از آن می‌شود تا مسئولان چشم‌اندازی روشن از آینده نوار غزه ارائه دهند.

حنین غدار

نتش اخیر در مرز اسرائیل-لبنان سه نتیجه بالقوه دارد: درگیری نظامی محلی بین اسرائیل و حزب‌الله یا درگیری نظامی منطقه‌ای با شبکه تهدید وسیع‌تر ایران یا راه‌حلی دیپلماتیک که نیاز به پاسخ نظامی را برطرف کند. گزینه آخر منوط به وضع مجدد قطعنامه ۱۷۰۱ شورای امنیت سازمان ملل است. به‌ویژه مفادی که از حزب‌الله می‌خواهد از هرگونه حضور خود در جنوب رودخانه لیطانی عقب‌نشینی کند.

هرچند قطعنامه ۱۷۰۱ روی کاغذ خوب به نظر می‌رسد در صحنه عمل تأثیری نداشته است چون به عنوان یک قرارمدرک کنترل مرزی و کاهش ریسک چارچوب‌بندی شده بود. به این معنا که دیگر فعالیت‌های مشکل‌آفرین حزب‌الله را به طور کامل نادیده می‌گیرد. چه رسد به نقش بی‌ثبات‌کننده ایران در سراسر منطقه. حزب‌الله اساساً به عنوان یکی از یگان‌های سپاه پاسداران ایران عمل می‌کند. هر زمان گروه به تصمیمات امنیتی مهم نیاز داشته باشد تهران تعیین تکلیف می‌کند. از این رو هرگونه راه‌حل دیپلماتیک که نقش تعیین‌کننده ایران را نادیده بگیرد لاجرم تأثیری بر فعالیت‌های حزب‌الله نخواهد داشت.

قطعنامه ۱۷۰۱ در اجرا نیز مشکلات اساسی دارد. هیچ نهادی نیست که قادر به اعمال شروط آن باشد. نیروی حافظ صلح سازمان ملل مستقر در لبنان (یونیفیل) نتوانسته مانع نفوذ حزب‌الله به جنوب شود و ارتش لبنان نیز نتوانسته فعالیت‌های گروه را کنترل کند. حتی اگر حزب‌الله قبول می‌کرد به شروط توافق بر مبنای قطعنامه ۱۷۰۱ احترام بگذارد تاریخچه‌ای طولانی دارد در اینکه از گروه‌های مسلح دیگر بخواهد دست به انجام تحریکات مرزی بزنند که قابلیت انکار موجهی به این گروه می‌دهد.

با این حال حزب‌الله به رغم جریان مداوم اظهارات تهدیدآمیزش در این زمان خواهان جنگی تمام‌عیار با اسرائیل نیست. اظهارات حسن نصرالله دبیرکل حزب‌الله <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/what-did-nasrallah-really-say-and-why> روشن (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/what-did-nasrallah-really-say-and-why>) کرد (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/what-did-nasrallah-really-say-and-why>) که این گروه می‌خواهد به مجرد آنکه اسرائیل عملیات‌های نظامی شدید خود را در داخل غزه متوقف کرد حملات فرامرزی خود را متوقف کند.

در بلندمدت نتیجه جنگ حماس بر اقدامات آینده حزب‌الله تأثیر خواهد گذاشت. اگر حماس بتواند حتی مقداری از توانمندی خود را در غزه نگه دارد و به صورتی متقاعدکننده اعلام «پیروزی» کند نصرالله شاید به این نتیجه برسد که حمله به اسرائیل ارزش هزینه‌هایش را دارد. اما حتی در چنان سناریویی هم بعید است حزب‌الله به این زودی دست به حمله‌ای تمام‌عیار بزند. به احتمال بیشتر گروه فعلاً برای طفره رفتن از دیپلماسی استفاده خواهد کرد تا توانمندی‌هایی را که طی درگیری مرزی جاری از دست داده بازسازی کند. رهبران حزب‌الله می‌فهمند که اسرائیل مصمم است تا وضع موجود پس از ۲۰۰۶ را تغییر دهد. پس احتمالاً اولویت را به تقویت نیروهای خود برای یک جنگ آینده خواهند داد.

رابرت ستلوف

پوشش اخیر رسانه‌ای در بحران جاری بر اظهارات پرزیدنت بایدن در انتقاد از دولت اسرائیل تمرکز داشته و با گمانه‌زنی درباره پیامدهای احتمالی آن برای رابطه دوجانبه همراه بوده است. اما تیتز خبرهایی که ادعا می‌کند شکافی مهم ایجاد شده به تمامیت اظهارات بایدن توجه ندارد چون او صریحاً حمایت عمیق و ماندگار خود را از آنچه جنگ موجه اسرائیل علیه حماس می‌داند بیان کرده است.

نقد پرزیدنت بایدن بر ترکیب کابینه نخست‌وزیر بنیامین نتانیاهو به‌ویژه اعضای افراطی آن که بخشی از کابینه جنگ نیستند تمرکز داشته است. افزون بر این اظهارات او در پاسخ به اختلاف علنی قبلی نتانیاهو و او درباره جوانبی از برنامه‌ریزی پس‌انگیز بیان شد. در نهایت به نفع هر دو رهبر است که برای نمایش ائتلاف محکم زمان جنگ اختلافات را دور از چشم عموم نگه دارند. به‌ویژه در بحبوحه فشار جهانی فزاینده برای تحمیل آتش‌بس اسرائیل و آمریکا هر دو این گزینه را رد می‌کنند چون مانع از آن خواهد شد که اسرائیل به اهداف جنگی خود دست یابد و به حماس امکان می‌دهد کنترل غزه را در دست داشته باشد و در نتیجه احتمال هرگونه دیپلماسی معنادار برای صلح پس‌انگیز را تضعیف خواهد کرد.

این گزارش فشرده را فرانسس مک‌دونو و ایلنا وینتر تهیه کرده‌اند. رشته میزگردهای مباحث سیاست‌گذاری با کمک سخاوتمندانه خانواده فلورنس و رابرت کافمن میسر شده است.

BRIEF ANALYSIS

Better Late than Never: Bahrain's Attitude Towards the Red Sea Defense Coalition

دسامبر ۲۰۲۳ ۲۹

Ahdeya Ahmed Al-Sayed

(/policy-analysis/better-late-never-bahrain-attitude-towards-red-sea-defense-coalition)

تحليل کوتاه

لباس زنان در ایران: از ستر اسلامی تا حجاب سیاسی

دسامبر ۲۰۲۳ ۲۹

مشتاق عبد مناف

(/policy-analysis/lbas-znan-dr-ayran-az-str-aslamy-ta-hjab-syasy/)

BRIEF ANALYSIS

2023 Iraqi Provincial Elections: Analyzing Mosul's Political Landscape

دسامبر ۲۰۲۳ ۲۸

Sercan Çalışkan

(/policy-analysis/2023-iraqi-provincial-elections-analyzing-mosuls-political-landscape)

TOPICS

(/policy-analysis/nzamy-w-amnyty/) نظامی و امنیتی (fa/policy-analysis/rwabt-rb-w-asrayyl/) روابط عرب و اسرائیل

REGIONS & COUNTRIES

(/policy-analysis/flstynyha/) فلسطینی‌ها (fa/policy-analysis/lbnan/) لبنان (fa/policy-analysis/asrayyl/) اسرائیل